

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: III / 528 - 0 / 2014

Érkezett: 2014 MÁRC 18.

Példány: 1 Kezelőiroda:

Melléklet: 0 db *llm***A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság**
73.Pf.638.355/2013/ 4.

A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság

felperesnek

alperes ellen

szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében meghozta az alábbi**V é g z é s t**

A másodfokú bíróság az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezi az 5/2013. Polgári jogegységi határozat 3. pontjában és a 6/2013. Polgári Jogegységi határozat 4. pontjában foglaltak alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt.

A per tárgyalását az Alkotmánybíróság eljárásának befejezéséig felfüggeszti.

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A másodfokú bíróság az előtte folyó egyedi ügyben az alábbiakat észlelte.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy a felek között 2007. április 25-én létrejött kölcsönszerződés, az ezen szerződésre vonatkozó ingatlan önálló zálogszerződés, illetve a 2007. május 2-án létrejött egyoldalú kötelezettségvállalásról szóló nyilatkozat semmis. Keresetének jogalapjaként a Ptk. 239/A. § (1) bekezdését, a Hpt. 213. § (1) bekezdés c), d) pontját, valamint a Ptk. 251. § (1) bekezdését jelölte meg. Arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés nem tartalmazta százalékos mértékben rögzítve a vételi árfolyam és eladási árfolyam különbözetét (árfolyamrés), továbbá a szerződés nem tartalmazza azon feltételeket, illetve körülményeket sem, amely esetén az alperes a hiteldíjat megváltoztatta. Álláspontja szerint a szerződésben meghatározott feltételek általánosak, szubjektívek, az alperes számára korlátlan lehetőséget biztosítanak a hiteldíj módosítására.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, álláspontja szerint a Ptk. 239/A. § (1) bekezdése együtt alkalmazandó a Pp. 123.§-val, ezért a perben megállapítási keresetnek nincs helye.

Arra az esetre, ha a bíróság a kölcsönszerződés egyes pontjait mégis érvénytelennek találná, kérte a szerződés részleges érvénytelenségének megállapításával egyidejűleg a szerződést az érvénytelenség okának kiküszöbölésével hatályában fenntartani és a szerződés megkötésének időpontjára visszamenőleg érvényessé nyilvánítani.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint a felperes által árfolyamrésként definiált fogalom nem minősül a Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti költségnek. Nem tekintette a szerződés semmisnek a Hpt. 213.§ (1) bekezdés d) pontja alapján sem, mert megítélése szerint a felek közötti szerződés 4.4. és 5.6 pontja megfelel a Hpt. rendelkezésének. Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben az elsőfokú ítélet kereset szerinti

megváltoztatását kérte. Továbbra is arra hivatkozott, hogy a perbeli kölcsönszerződés semmis, mert az a Hpt. 213.§ (1) bekezdés c) és d) pontjában foglaltakat nem tartalmazza.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A Hpt. 213. § (1) bekezdés d) pontjával kapcsolatban kiemelte, hogy a 6/2013. jogegységi határozat lényegében azt írja elő, hogy a részleges érvénytelenség jogkövetkezményét kell alkalmazni, ha a szerződés nem felel meg a d) pont szerinti elvárásnak és azt módosítani nem lehet. A Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjával kapcsolatban pedig szintén ezen jogegységi határozatot tekintette iránymutatónak.

A bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. tv. 24.§ (1) bekezdés c) pontja értelmében a Kúria jogegységi határozata a bíróságokra kötelező.

A másodfokú bíróságnak a jogvita elbírálásakor figyelemmel kell lennie egyrészt a deviza alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatos perekben felmerült egyes elvi kérdésekről szóló 6/2013. Polgári jogegységi határozat 4. pontjában foglaltakra, mely szerint ha a bíróság a szerződés érvénytelenségét állapítja meg - a jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kereset (vizontkereset) esetén, feltéve, hogy az érvénytelenség oka kiküszöbölhető, vagy utóbb megszűnt - a bíróságnak elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie. A jogegységi tanács álláspontja szerint, a deviza alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatos jogvitákban, a bíróságoknak különösen arra kell törekedniük, hogy minden lehetséges esetben kiküszöböljék az érvénytelenség okát és a szerződést érvényessé nyilvánítsák. A szerződés érvényessé nyilvánítása olyan helyzetet teremt, mintha a felek már eredetileg is érvényes szerződést kötöttek volna (ex tunc hatályú érvényessé nyilvánítás). A bíróságnak érvénytelen deviza alapú kölcsönszerződések esetében azért kell elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására törekednie, mert az esetek nagy részében ez a megoldás szolgálja mindkét szerződő fél, de főként az adósok érdekét, akiknek a még fennálló tartozása más érvénytelenségi jogkövetkezmény alkalmazása esetén egy összegben azonnal esedékessé válna.

A másodfokú bíróság jelzi, hogy nem a jogegységi határozat kötelező erejével bíró, de az ítélkezési gyakorlat során mégis irányadó 1/2005. (VI.15.) PK vélemény is azt tartalmazza a semmisségi ok hivatalbóli észlelése kapcsán, hogy amennyiben a bíróság semmisségi ok fenn álltát hivatalból észleli, lehetőséget biztosít a feleknek, hogy az érvénytelenség megállapításának esetére vonatkozó érdemi nyilatkozataikat megtehessék, ezek alapján dönt a kereset elutasításáról, illetve a Ptk. 237.§-ban foglalt jogkövetkezmények alkalmazásáról. A 2/2010. (VI.28.) PK vélemény 4.b) pontja kiemeli, hogy a semmisség hivatalból történő észlelése a másodfokú eljárásban is kötelezettsége a bíróságnak.

Másrészt a jogvita elbírálásánál irányadónak kellett tekinteni a Ptk. 239/A. §-a alapján a szerződés érvénytelenségének (részleges érvénytelenségének) megállapítása iránt indított perekről szóló 5/2013. Polgári jogegységi határozatot is. Ennek 3.pontja értelmében a Ptk. 239/A. §-a alapján indult megállapítási perben az érvénytelenség jogkövetkezményének az alkalmazása iránt vizontkeresetet akkor lehet előterjeszteni, ha az alperes a szerződés érvénytelenségét nem vitatja, vagyis elismeri a keresetben foglaltakat. Így tehát ha az alperes az érvénytelenség fennállását nem ismeri el, a jogkövetkezmények levonása iránt vizontkeresetet - arra az esetre, ha a bíróság a felperes keresetének helyt adna - nem nyújthat be, mert feltételhez kötött vizontkereset előterjesztésének nincs helye.

A másodfokú bíróság csak utal arra, hogy a Pp.147.§ (1) bekezdése a vizontkereset előterjesztését csupán ahhoz a feltételhez köti, hogy az érvényesíteni kívánt jog a felperes keresetével azonos vagy azzal összefüggő jogviszonyból eredjen vagy beszámításra alkalmas legyen.

A fenti két jogegységi határozat alapján az az ellentmondásos helyzet áll elő, hogy a bíróságnak a jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kereset (vizontkereset) esetén elsősorban a szerződés érvényessé nyilvánítására kell törekednie (6/20013. PJE), de erre még sincs lehetőség az 5/2013. Polgári jogegységi határozat 3.pontjban foglalt korlátozás miatt, mert az alperes számára csak akkor teszi lehetővé a vizontkereset előterjesztését a felperes Ptk. 239/A. §-a szerinti megállapítási keresetével szemben, ha az alperes a szerződés érvénytelenségét nem vitatja.

A másodfokú bíróság előtt folyamatban lévő perben az alperes az elsőfokú eljárás során előterjesztett vizontkeresetet, de ez a fent kifejtettek értelmében érdemben nem bírálható el, mert alperes a 2007. április 25-én létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségét nem ismeri el.

Az elsőfokú bíróság eltérő jogi álláspontja miatt a vizontkeresetben foglaltakat nem vizsgálta.

A másodfokú bíróság jelzi, hogy az 5/2013. Polgári jogegységi határozat 3. pontjában foglalt korlátozás kihatással van a zálogszerződések jogi sorsára is, mert a zálogjog, mint a szerződést biztosító mellékkötelezettség járulékos jellegű, érvényes szerződés, főkövetelés meglétét feltételezi.

Az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében a Kúria a (2) bekezdésben meghatározottak mellett biztosítja a bíróságok jogalkalmazásának egységét, a bíróságokra kötelező jogegységi határozatot hoz.

A jogegységi határozat célja a joggyakorlat továbbfejlesztése vagy az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása.

A polgári perrendtartásról szóló 1952.évi III. tv. (Pp.) 155/B. § (1) bekezdése értelmében a bíróság az Alkotmánybíróságnak a jogszabály, jogszabályi rendelkezés, közjogi szervezetszabályozó eszköz vagy jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének megállapítására, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló eljárását az Alkotmánybíróságról szóló törvényben foglalt szabályok szerint hivatalból vagy kérelemre kezdeményezheti.

(3) Az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezéséről a bíróság végzéssel határoz, egyidejűleg a per tárgyalását felfüggeszti.

Az 5/2013. Polgári jogegységi határozat 3. pontjában foglaltak a másodfokú bíróság megítélése szerint alaptörvény-ellenesek, az Alaptörvény 25.cikk (3) bekezdésében foglaltakat sértik, nem biztosítják a bíróságok jogalkalmazásának egységét, az alsóbb bíróságoknak kötelező, de ellentétes iránymutatást adnak. A másodfokú bíróság az Alkotmánybíróságtól várja az iránymutatást arra vonatkozóan, hogy a jogalkalmazás során a 6/2013. Polgári jogegységi határozat 4. pontjában foglaltak vagy az 5/2013. Polgári jogegységi határozat 3. pontjában foglaltak szerint járjon el.

A fentiekre tekintettel a másodfokú bíróság a per tárgyalását a Pp.155/B.§ (3) bekezdése alapján felfüggesztette, a végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Pp.155/B.§ (4) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2014. február 26.

dr. Juhász Krisztina sk.
a tanács elnöke

dr. Nemoda Valéria sk.
előadó bíró

Velinskyné dr. Lovas Kinga sk.
bíró

A kiadmány hitelesül:



